GÉRARD KLEIN

ÎMBLÎNZITORUL DE CENTIPEZI

COLECȚIA POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

374

ILYA VARŞAVSKI

BAL MASCAT

GÉRARD KLEIN

Îmblînzitorul de centipezi

VASILE MĂNUCEANU

STATUILE lui Benjamin

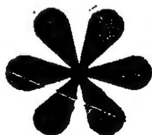
Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: VICTOR WEGEMANN
Desene interioare: DOINA GEORGESCU
Portrete: ALEXANDRU DIACONU
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

Începînd de la numărul viitor veți putea citi capodopera lui

ROBERT-LOUIS STEVENSON:

Straniul caz al Doctorului Jekyll și al lui Mister Hyde

Colecția „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Știința și Tehnica
Anul XVI
15 iunie 1970

ILYA VARŞAVSKI

U.R.S.S.

BAL MASCAT

Ţăcănind ritmic, automatul îşi înregistra operaţiile. Cu ochii închişi, dormitam într-un fotoliu adînc, aşteptînd sfîrşitul consultaţiei.

În sfîrşit răsună melodios o sonerie.

— Mda, spuse medicul, cercetînd pelicula, o hipotensiune neînsemnată, o uşoară aritmie, oboseală, dar starea generală nu e alarmantă. Ei da, acesta-i diagnosticul. Sînteţi pur şi simplu obosit. Unde vreţi să vă petreceţi concediul ?

— Nu ştiu, am răspuns. La drept vorbind, toate staţiunile balneare... Afară de asta n-aş vrea să-mi las tocmai acum serviciul.

— Munca e muncă, dar acum aveţi nevoie de odihnă. Ştiţi ce ? O clipă doctorul rămase pe gînduri. Poate că pentru dumneavoastră ar fi recomandabil să călătoriţi. Schimbarea mediului, alţi oameni, oraşe necunoscute... O mică doză de romantism după cutreierarea unor locuri îndepărtate e mai folositoare decît orice leac.

— Am să reflectez la sfatul pe care mi-l daţi, am răspuns.

— Nu este un sfat, ci o prescripţie. Am trecut-o şi în carnetul de control al sănătăţii dumneavoastră.

*

Mă plimbam pe o stradă a unui oraş necunoscut.

Portarul hotelului m-a avertizat că mai curînd de miezul nopţii nu va avea camere libere. Pînă atunci trebuia să mă hotărăsc cum să-mi petrec seara.

Deodată privirea mi-a fost atrasă de o clădire iluminată a giorno. Pe frontonul ei atîrna o pînză uriaşă, pe care erau desenate măşti.

„Mare bal mascat studenţesc de primăvară".

Acest anunţ m-a ispitit.

La intrare am cumpărat o semimască roşie şi o pelerină de hîrtie roşie. Un tînăr îmbrăcat într-un costum de Pierrot îmi întinse zîmbind o garoafă roz.

Răsucind în mînă floarea, m-am strecurat printre perechile care, în lumina orbitoare, dănţuiau antrenate de muzica zgomotoasă.

O fată înaltă, îmbrăcată într-un negru domino, îmi răsări în faţă. Doi ochi albaştri mă fixară înfriguraţi prin mica mască de catifea.

— Credeam că nu mai vii! spuse, luîndu-mă de mînă. O privii mirat. Să nu mă laşi singură! îmi şopti, uitîndu-se speriată în jur. Am impresia că Magistrul a pus ceva la cale. Mi-e frică! St! Iată-l că vine!

De noi se apropie un uriaş în costum de pirat. O spadă lungă i se lovea caraghios de botforii purpurii. O panglică neagră îi acoperea un ochi, trecînd peste obrazul împodobit cu o barbă roşcovană. Vreo zece draci şi drăcuşori îi formau suita.

— Ei, dar dumneata nu eşti un fricos! strigă bătîndu-mă pe umăr. Jur pe moştenirea Diavolului că astăzi te vei căsători cu ea, oricît m-ar costa asta!

— Mirele, mirele! stîrniră zarvă dracii, prinzînd a juca în jurul nostru. Daţi-i Elixirul Stelelor!

Cineva îi puse în mînă un flaconaş de argint.

— Bea! ordonă aspru Piratul. S-ar putea ca aceasta să fie ultima-ţi şansă.

Am dus mecanic sticla la buze. Lichidul untdelemnos, aromat îmi arse cerul gurii.

— Mirele, mirele! strigau tropăind dracii. A băut Elixirul Stelelor!

Cu un gest poruncitor Piratul le făcu semn să tacă.

— Aici e greu să ne-nţelegem, îmi spuse uriaşul. Să mergem în curte. Iar dumneavoastră, doamnă, urmaţi-ne, se înclină el ironic în faţa fetei care tremura.

Ne conduse îndelung prin încăperile părăsite, pline de praf, împodobite cu vechi tapete.

— Aplecaţi-vă capetele, zise Piratul deschizînd o uşiţă îngustă ascunsă în perete.

Ieşirăm în curte. Acolo ne aştepta, aidoma unui catafalc, o caretă neagră cu patru cai înhămaţi la ea.

— Ce trăsurică minunată pentru călătoria de nuntă! hohoti Piratul împingîndu-ne înăuntru — pe fată şi pe mine. Apoi se aşeză pe capră şi pocni din bici.

Roţile îmbrăcate în şine de fier zdrăngăniră pe caldarîm. În curînd zgomotul roţilor se domoli: părea că înaintează pe un drum de ţară.

Fata plîngea suspinînd încetişor, într-un colţ al trăsurii. Am cuprins-o pe după umeri; deodată ea mă îmbrăţişă, sărutîndu-mă îndelung.

— Ei, nu! tună glasul Piratului. Mai întîi trebuie să vă cunun. Vom vedea apoi dacă o să vă mai ardă de sărutat. Coborîţi! Şi, grosolan, apucă mîna tovarăşei mele de drum.

O clipă în mîna fetei licări un mic revolver. Izbucnirea împuşcăturii lumină tufişurile de pe marginea drumului şi figurile încremenite în caretă.

— Magistrul e mort. Te implor, fugi ! îmi strigă necunoscuta, luptîndu-se cu umbrele cenuşii, enorme care o împresuraseră.

I-am sărit în ajutor, dar în acel moment mă înşfăcară două furnici uriaşe, îmi legară mîinile şi mă împinseră îndărăt în caretă. A treia furnică sări pe capră şi trăsurica o zbughi săltînd prin hîrtoape.

Toată această drăcovenie nu mai semăna de loc a bal mascat. Deodată ne oprirăm şi mă pomenii tîrît într-o fîntînă înclinată.

În cele din urmă am zărit lumină. Într-un salon vast, zmeuriu, stăteau tolănite în fotolii cinci furnici uriaşe.

— Excelenţă ! exclamă unul dintre străjerii care mă-nsoţeau, adresîndu-se către himenoptera cea mai grasă, la picioarele căreia zăceam. Trădătorul a fost prins.

— V-aţi angajat într-un joc periculos ! zbieră spre mine namila căreia i se spusese „excelenţă". Unde este ascunsă Moştenirea Diavolului ? Credeţi că încercările voastre naive vor putea amîna măcar pentru cîteva momente ziua în care vom ieşi la suprafaţă ? ! Ziua care a fost pregătită timp de douăzeci şi cinci de mii de ani ! Aflaţi că fiecare pas al vostru a fost urmărit. Tăceţi pentru că n-aveţi ce răspunde. Nu face nimic, mîine o să vă dezlegăm limbile. O să vedeţi că sîntem pe cît de îndurători pe atît de cruzi. Iar acum — le porunci străjerilor — aruncaţi-l în prăpastie. Nu-i astăzi noaptea nunţii lui ?

Un rîs sardonic încheie aceste cuvinte.

Din nou am fost îmbrîncit în beznă.

Îndată simţii cum mă rostogolesc şi auzii zgomotul unei trape care cădea deasupra capului meu.

Zăceam pe un aşternut moale şi rău mirositor. Prin apropiere răsuna un hohot de plîns reţinut. La o licărire de lumină am văzut-o pe tînăra mascată, cu capul sprijinit de perete.

— Dumneata eşti ? şopti ea, acoperindu-mi cu sărutări obrazul. Credeam că te-au torturat. Nu ştii de ce sînt în stare aceşti monştri. Mai bine moartea decît soarta crudă de-a cădea în mîinile lor. Trebuie neapărat — orice s-ar întîmpla — să fugim de aici.

Disperarea ei îmi dădu curaj. Cu mari sforţări am izbutit să-mi rup legăturile de la mîini şi să mă apropii de perete. La înălţimea unui om erau nişte gratii prin care zării un lung coridor.

Adunîndu-mi toate puterile am îndoit gratiile şi am ajutat necunoscutei să iasă prin deschizătura ivită.

Alergarăm vreme îndelungată prin coridorul semiobscur îmbrăcat în marmură neagră, pînă ce deasupra capetelor noastre văzurăm stelele.

La ieşire, pe iarbă, zăcea trupul Piratului. M-am aplecat asupra lui şi am scos din teacă spada-i lungă.

Trei furnici fantastice se aruncară în întîmpinarea noastră; mi-am simţit spada ascuţită pătrunzîndu-le prin tăria zalelor.

— Repede, repede ! mă zorea prietena mea. Alte sute de furnici vor apărea acum.

Alergam pe drum auzind mulţimea tropotelor care ne urmăreau.

Deodată, în faţa noastră, licări o luminiţă. În drum se afla careta neagră. Un pitic înveşmîntat într-o livrea roşie ţinea caii de dîrlogi.

— Sîntem salvaţi ! strigă fata trăgîndu-mă în trăsurică.

Piticul urcă pe capră şi struni aprig caii.

Careta se hurduca îngrozitor, gonind bezmetic. Eram aruncaţi dintr-un colţ într-altul. Pe neaşteptate, răsună un trosnet şi cu toţii ne pomenirăm zvîrliţi pe o coastă.

— Repede, repede ! îngăimă fata, ajutîndu-mă să ies de sub sfărîmături. Trebuie neapărat să salvăm harta pînă n-află Chiorul de moartea Magistrului. E îngrozitor să ne gîndim ce se va întîmpla în cazul cînd ei vor pune stăpînire pe Moştenirea Diavolului.

Pe străzile obscure ale suburbiei, rarii trecători îşi întorceau capetele, uimiţi de ciudata îmbrăcăminte a prietenei mele. În ce mă priveşte, îmi pierdusem costumul de bal în încăierarea cu uriaşele furnici.

Am condus-o pe fată pînă la un felinar, vrînd să-i scot masca.

— Cine eşti dumneata ?! exclamă ea, cercetîndu-mi uluită chipul. Apoi ţipă prelung şi o luă la fugă. Mă repezii după ea.

Albii pantofiori ai necunoscutei păreau că zboară prin văzduh. De cîteva ori, ajungînd pînă în colţul străzii, zăream licărind pentru o clipă negrul domino. După cîteva cotituri fata dispăru.

M-am oprit să-mi trag răsuflarea.

— Ei, cum vă simţiţi ? mă întrebă doctorul, luîndu-mi de pe cap firele de contact.

Eu continuam să respir din greu.

— Minunat ! spuse el, examinînd pelicula. Acum faceţi un duş ionizant şi vă puteţi întoarce la muncă. Această călătorie de trei minute o să vă învioreze pentru cel puţin o jumătate de an.

În româneşte de IACOB BABIN

GÉRARD KLEIN

Îmblînzitorul de centipezi

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

Jerg Hazel, un veteran al spațiului, își trăia anii bătrîneții muncind de unul singur într-o stație instalată în lumea de metal și amoniac a îndepărtatului Uranus: trebuia să dirijeze navigația interplanetară locală, să țină contactul radio cu misiunile științifice care explorau planeta și, totodată, în mod accesoriu, să fie reprezentantul Guvernului, trebuind să vegheze la menținerea ordinii, a libertății și a păcii.

După o viață anonimă, Jerg Hazel avea să devină celebru printr-o întîmplare ce-i va pune la încercare fantezia, ingeniozitatea și dîrzenia. Zvonindu-se că o navă de pirați avea să coboare într-un loc pe Uranus, Hazel ia hotărîrea să străbată uriașa depărtare pînă acolo cu ajutorul unui centiped, un animal aidoma unui munte zburător. Pentru a domestici această fiară uraniană, pămînteanul a transformat-o într-un complex biomecanic.

(URMARE DIN NUMĂRUL TRECUT)

De fapt, singura acțiune nebunească pe care o săvîrși a fost să-și reia experiențele asupra centipedului, cu profunda convingere că va reuși. Poate că a avut un vis profetic... S-au poate credea că, de vreme ce se găsea de partea Ordinii și Justiției, nu putea da greș...

Și totul merse strună. Centipedul se sculă fără dificultate atunci cînd Jerg Hazel comandă prelungirilor lui să-l ridice; înaintă atunci cînd Hazel îi excită labele de dinapoi, apoi labele de dinainte, într-un ritm din ce în ce mai rapid; consimți chiar să se întoarcă atunci cînd Hazel supuse impulsului electric una dintre coastele sale.

În lumina unui întreg secol de studii, ne putem gîndi că reușita lui Jerg Hazel a fost mai puțin uimitoare decît i-a apărut lui. Centipedul nu-și dădu probabil niciodată seama că era dirijat. Dintotdeauna, pașii și actele i-au fost determinate de o mulțime de excitații din afară. Creierul său se mulțumea să-l mențină în echilibru și în viață; creierul nu comanda centipedul, ci rezolva numai problemele exterioare care i se puteau pune; îl ferea să cadă în vreo crevasă, dar nu hotăra asupra locului unde își va tîrî centipedul

enorma-i masă; de o asemenea decizie se însărcinau sateliții îndepărtați ai lui Uranus, norii rătăcitori de pe cer și mirosurile vreunei îndepărtate surse de hrană. Pachetele de electroni ale lui Jerg Hazel nu erau decît o constrîngere suplimentară.

Jerg Hazel nu zăbovi să caute cauzele izbînzii sale, căci curiozitatea științifică nu-l îmboldea; avea în vedere doar un anumit scop, iar mijloacele prin care l-ar fi putut îndeplini nu-l interesau prin ele însele. Ne-a spus numai că a plîns de bucurie la puține ore după ce plînsese de disperare și că acestea au fost fără îndoială singurele două prilejuri din viața sa cînd a vărsat o lacrimă. În mod obiectiv, cunoscînd caracterul lui Jerg Hazel în timpul bătrîneții sale, sîntem înclinați să-l credem. A fost nevoie să aducă namila în apropierea stației, într-o călătorie istovitoare, dar triumfală. Mergea în urma centipedului la o bună distanță, pentru ca nu cumva șenileta să zboare în aer la scuturătura fiecărui pas al fiarei. Trebuie să fi fost un spectacol curios, dar alți ochi omenești, exceptîndu-i pe ai lui Hazel, nu-l văzură, nici un obiectiv nu-l filmă, iar bătrînul a păstrat întotdeauna o tăcere ciudată asupra acestui punct. Probabil că nici n-a ținut mare lucru minte; prea era năucit de oboseală și de bucurie și pesemne a condus în mod mașinal aparatul și enormul animal pînă în împrejurimile stației.

Știm că a părăsit centipedul la cîteva sute de metri de stație, că a mai avut puterea să gareze șenileta și că s-a prăbușit într-una dintre rezerve, vrînd să orînduiască uneltele de care se folosise. Dormi timp de treizeci de ore în costumul său de scafandru. Din fericire, își scosese casca și, mulțumită numai acestui lucru, a evitat să se asfixieze. Cînd se trezi, făcu o baie, mîncă copios, își făcu o injecție antispastică și-și reluă locul lîngă instrumente, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Pe Uranus viața continuase în timpul fabuloasei sale isprăvi, iar instalațiile automate ale stației răspunseseră în locul său atît de corect, încît nimeni nu s-a neliniștit de absența lui.

Jerg Hazel supraveghe atent cerul, căci știa că astronava era pe aproape și că va descinde în această emisferă a planetei, unde nu putea să n-o repereze. Ignora însă locul precis pe care perfidul căpitan îl va alege pentru coborîre, așa că nu-și părăsi nici un ceas ecranele (pentru cazul că ar fi adormit montase o sonerie destinată să-l trezească dacă vreo navă ar fi trecut pe cer) și se mulțumi să se odihnească în fotoliul său fără să-și dea osteneala să se întindă, scrutînd firmamentul sau moțăind, examinînd prin hublourile stației cîmpia pustie și deformată în depărtare de masa colosală a centipedului. În timpul orelor lui de veghe, citi sau ascultă muzică, dar nu chemă pe nimeni. Noutățile din universul uman încetară să-i mai parvină altfel decît prin comunicate seci și laconice. Căci nu dorea tovărășia nici unui alt om. Era ca și cum ceea ce îndeplinise singur l-ar fi îndepărtat de restul oamenilor sau ca și cum ar fi refuzat să se lase distrat, îndoindu-se încă de tăria hotărîrii sale și doritor să-și asculte mai degrabă vocea secretă a inimii. E de remarcat că ascultă **Cîntecele copiilor morți** de compozitorul antic Gustav Mahler. Accentele de profundă tristețe ale acestor melodii trebuie să fi găsit un sumbru ecou în sufletul

său, exilat de bună voie din lumea umană. De altfel, popularitatea acestor **Cîntece** a fost întotdeauna considerabilă printre oamenii spațiului, copii morți pentru Pămînt sau veșnic orfani ai vreunei planete.

Dar lucrul cel mai greu abia urma să se-ntîmple, și cînd Hazel determină traiectoria unui obiect care, pierzînd din altitudine, străbătea cerul de la nord-vest spre sud-est și cînd calculă punctul de impact al acestui obiect cu planeta (punct ce se arătă a fi unul dintre cele trei sau patru platouri stîncoase ale lui Uranus capabile să primească o astronavă) își reluă munca.

În toate acele zile prea puțin se îngrijise de centiped, negîndindu-se nici să-l hrănească, nici să-i redea măcar ceva din libertate, dar nu era o neglijență din partea lui Hazel, ci doar o cunoaștere aprofundată a indigenilor de pe Uranus. Merse să-l viziteze și-l puse să facă unele exerciții, apoi se-ncumetă să se cațăre pe spinarea lui, mulțumită scării monumentale pe care o tăiase la-nceput în solzii cristalini, iar din înălțimea acestei coline mișcătoare, legată solid cu cabluri de oțel de cîțiva pitoni adînc înfipți în carapacea animalului, Hazel se apucă să-l pună în mișcare și să-l dirijeze.

Solul — căci nu reușea să considere spinarea centipedului altceva decît un sol de colină — porni să se clatine într-un mod îngrozitor. Hazel se și socoti mort și vomită în costumul său de scafandru. Dar rezistă cîteva minute, strîngînd din dinți, strîmbîndu-se, convis că se va rupe în două, îngrețoșat la vederea planetei și a astrelor care se mișcau în jurul său.

Și zilele următoare munci cu capul și cu mîinile, cu flăcăruia scurtă și șuierătoare, albastră și verde a unui arzător de sudură, și cu un baros greu, și cu un ferăstrău scrîșnitor. Transpiră din abundență — deși luase doctorii pentru scăderea febrei —, dar nu se neliniști ; niciodată nu și-a purtat prea mult de grijă, interesîndu-l doar transformările pe care trebuia să le aducă lumii exterioare spre a-și atinge țelurile fixate ; iar de astă dată era vorba să transforme însăși stația. Excluzînd un caz de forță majoră, distrugerea uneia dintre rezerve constituia un fel de delict, și Hazel o știa, dar își văzu mai departe de treabă, fără să-l încerce nici o remușcare, căci mai știa și faptul că el era pe Uranus adevărul și dreptatea și nimic din ceea ce-ar fi făcut pentru a salva aceste bunuri prețioase nu putea fi nelegiuit în ochii săi.

Construi un fel de cutie ermetică, un fel de sicriu prevăzut cu un hublou și în stare să-l adăpostească și să rețină un strop de aer respirabil în sînul acestei atmosfere mefitice și să poată duce cîteva cutii cu merinde, cîteva butelii de oxigen și cîteva arme. Fixă în interior un fotoliu de astronavă, mobil și echilibrat, rămînînd orizontal indiferent de poziția navei față de sol. În sfîrșit, agăță pe spinarea centipedului lada — sau sicriul — cu ajutorul șeniletei, al cuvintelor magice din Constituție, al cîtorva cabluri fine de oțel rezistent, al unui scripete improvizat și al unui inepuizabil curaj.

Pe urmă avertiză orașul și cele două stații științifice. N-o făcu direct, ci înregistră pe bandă ceea ce avea să le spună, tot ce trebuia făcut, de ce făcea acest lucru și ce mijloc folosea, unde mergea și în ce chip putea fi ajutat și-și reglă aparatele astfel încît să emită automat acest mesaj un sfert de oră după plecarea sa și să-l repete o dată pe zi.

Apoi plecă. Adică își îmbrăcă scafandrul, se îndreptă pe jos pînă la centiped, se cățără pe spinarea lui, intră în cabină, închise ușa ermetică în urma sa, se legă bine de fotoliu, puse în funcțiune pompele destinate să înlocuiască atmosfera ucigătoare a lui Uranus cu aerul înviorător de pe Pămînt. Spre a evita orice pătrundere a gazului infect provenind din exterior — căci presiunea atmosferică este pe Uranus mai mare decît pe Pămînt —, Hazel se sili să trăiască sub o presiune de două atmosfere. Urechile îi țiuiră, tîmplele îl făcură să sufere la început, apoi se obișnui.

Și după ce îndeplini toate aceste pregătiri, după ce studie orizontul și-și fixă ochii pe busolă, degetele lui se așezară pe tabloul de bord și cîntară pe clape, iar centipedul se puse în mișcare, cu mersul său greoi și stupid, purtîndu-l pe Jerg Hazel la luptă și la o faimă nesperată.

Abia atunci deveni el aidoma imaginii pe care ne-am făcut-o despre dînsul, aceea a unui cavaler al nopții, străbătînd uriașe depărtări în numele unei cauze pierdute, neașteptînd nimic de la izbîndă, vrînd doar să gonească tot înainte, scrutînd stelele, cercetînd orizontul, purtînd în suflet teama de a nu vedea răsărind vreun obstacol de netrecut, avînd totuși fruntea senină, ochii limpezi și hotărîți, mîinile cîntîndu-i cu precizie pe claviatura mașinii, spiritul calm și lucid și repetîndu-și nemuritoarele fraze ale Constituției ori străvechi balade născute pe Pămînt. Sau poate că imaginea aceasta nici n-a fost vreodată reală, Jerg Hazel nefiind decît un bătrîn care, bombănind de-a lungul celor două săptămîni de drum, rostea în neștire cîteva fraze găunoase scrise cu două veacuri în urmă de niște dulci visători. Nu putem ști asta, dar n-are nici o importanță. Eroii pe care ni-i oferă Istoria sînt aceia pe care ni-i născocim noi și născocim ceea ce merităm, și poate e reconfortant să știm că, în ceea ce-i privește pe Jerg Hazel, închipuirea ne poartă neînfrîntă dincolo de tot ce s-a putut scrie despre el și despre periplul său.

Căci această călătorie a durat două săptămîni, timp în care Hazel nu și-a lepădat costumul cosmic, profitînd de numeroasele înlesniri prevăzute de constructorul scafandrului pentru cei ce-ar rămîne zile în șir înăuntru, dar tunînd și fulgerînd fiindcă-i era cu neputință să se scarpine, deși avea mîncărimi pe tot trupul și fiindcă barba îi invadase o bună parte din casca transparentă și părea că ține morțiș să i se strecoare în gură.

Învăță să mîne cît mai bine centipedul. Nu-i dădu decît puține îndrumări, lăsîndu-l să meargă între timp și silindu-l doar să nu părăsească direcția bună. Străbătu astfel marele platou stîncos, cîmpiile înghețate cu reflexe vineții, două oceane deosebite și tocmai de această ultimă încercare se temea el cel mai mult, căci nu știa cum va convinge centipedul să înoate, dar cînd animalul se găsi în fața suprafeței calme de amoniac, se lăsă încetișor să alu-

nece într-o învolburare de talazuri fumegătoare și prinse a înota. Cea mai mare teamă a lui Jerg era ca nu cumva centipedul să se scufunde, ceea ce nu făcu, mulțumindu-se să plimbe, la mai multe zeci de metri deasupra suprafeței marmorate, pe om și echipajul său.

Hazel străbătu încă trei lanțuri de munți și marile mlaștini. Lanțurile de munți fură poate partea cea mai rea a călătoriei. Năucelile și balansările cu care ajunsese să se acomodeze — dar nu și să se obișnuiască — deveniră de-a dreptul intolerabile. Apoi trecu și asta și nu rămase decît voința încordată a lui Hazel, încordată spre un punct încă nevăzut, spre sclipirea minusculă abia întrezărită a unei nave descinse pe platoul înghețat, cu vîrful înfipt spre cer. Și el străbătu mlaștinile, acele regiuni de pe Uranus socotite printre cele mai halucinante ale sistemului solar și care nu sînt nici apă, nici gheață, nici lichid, nici gel, care nu sînt nici chiar miasmă și vegetație de coșmar, ci numai vîscozitate și putreziciune, cu toate că lipsită de germeni, morbiditate fără micrabi, culori descompuse, tărîm izbucnind și revenind într-o maree surdă și interioară, explozii de gaze înșirîndu-se în bășici uriașe la suprafața agitată a mlaștinii și monotonie a unei netezimi minerale.

Dar Jerg Hazel lăsă în urma lui aceste mlaștini, înarezîndu-se în instinctul sau în experiența centipedului, lăsîndu-l să caute crevasele bune de străbătut și pe cele de ocolit, dar menținînd neabătut direcția spre sud-est, spre plînsetele neauzibile și neinteligibile ale venusienilor captivi. Nu se opri decît de două ori în răstimpul celor două săptămîni, prima dată ca să lase centipedul să se odihnească, și a doua oară pentru a se odihni el însuși, pentru a-și scoate scafandrul, a se scărpina și spăla, a-și tăia barba, și a mînca, și a bea ca lumea, servindu-se de degete. Dar în afara celor cîteva ore de odihnă, centipedul a mers fără să dea nici un semn de oboseală, docil la impulsurile firelor ce-i străpungeau coastele și fără să pară că-și dă seama, iar Hazel veghie și dormi în ritmul acestui neobosit marș, zdruncinat din toate părțile, pînă uită sensul cuvîntului **stabil**. Se va fi gîndit la marii călători ce-au brăzdat cîmpiile Pămîntului, la vremurile eroice în care cele două mari căi de comunicație erau poteca și apa ; poate chiar se asemui lor. De fapt, regăsise izvoarele curajului lor, care erau socotite secate.

Cert e că în dimineața celei de-a paisprezecea zile (pămîntene), după o noapte istovitoare, în timpul căreia vîntul suflase fără un minut de răgaz, împingînd, deviind mersul centipedului și silindu-l să se abată din drum, în ciuda comenzilor primite, Jerg Hazel atinse marginea unui platou stîncos, își zori animalul călărit și, înainte ca soarele să fi dispărut dincolo de orizont, zări înălțîndu-se zvelta siluetă a unei nave și masivele construcții ale unei baze improvizate. Se apropie atunci de această bază, făcînd să răsune solul ca o tobă sub pașii centipedului său. Auzi, cînd fu foarte aproape și cînd nava începu pesemne să oscileze, țipetele de spaimă ale venusienilor care munceau la construirea rezervațiilor, în rudimentare costume de scafandru, văzu chipurile stupefiate ale oamenilor, mici

pete palide sub căștile lor transparente, întorcîndu-se spre dînsul ca și cum l-ar fi privit în cer, atît se afla de sus. Și el prinse a urla în microfon cuvinte pe care difuzorul exterior le repercuta în atmosfera densă :

— Predați-vă. În numele Constituției și a legii.

Și, oprind centipedul, se ridică de pe scaun și ieși din cutia metalică sau, mai degrabă, din acel soi de coșciug pe care-l construise cu degetele lui ; într-o mînă ținea microfonul, iar în cealaltă — o armă, o carabină puternică și solidă *.

Nu opuseră rezistență. Poate că vederea carabinei i-a îndemnat să rămînă liniștiți. Sau poate uriașa masă a centipedului. Din parte-mi socotesc că fiara, deși ea însăși inofensivă cu toată masa ei, i-a îngrozit mai mult decît omul, a cărui voință îi conducea la spînzurătoare, căci la vederea centipedului străvechi temeri din mituri fără nume se treziră în sufletul lor și cu greu putură să ia drept om minuscula creatură care domesticise acest munte.

Nu încercară nici măcar să-i distrugă pe venusieni. Se mulțumiră să se retragă în tabăra lor, după cum Jerg Hazel le ceruse, iar acesta, cu carabina în mînă, coborî de pe centiped, privindu-i cum se retrag. Apoi lăsă pe loc dealul umblător, urcă în nava golită și se instală la postul de pilotaj, își dezbrăcă scafandrul, se simți la largul său, mîncă și dormi, știind că nu vor îndrăzni și nici nu vor putea mișca.

O săptămînă mai tîrziu o expediție a poliției îl culese și rezervă echipajului de pirați primirea meritată. Sclavii venusieni urmau tot cu nava ce-i adusese să fie repatriați și în condiții de lac mai bune. În definitiv însă nu erau oameni, așa că legea, dreptatea și Constituția erau păstrate.

Și Jerg Hazel deveni un erou și i se rezervă un loc în manualele folosite în școlile primare, dar nu pentru că acționase ca un nebun, nici pentru că menținuse ordinea și dreptatea și protejase Constituția. Aceasta nu s-a datorat nici chiar faptului că luase apărarea sclavilor proveniți de pe Venus, căci alți oameni după el și-au legat numele de această cauză, într-un chip mai durabil și mai eficace. Nu a fost prezentat ca un exemplu de credință în ceea ce omul poate conține mai de preț.

El a devenit erou din cauza centipedului. A devenit erou pentru că a străbătut oceanele, mlaștinile și munții lui Uranus, ceea ce nici un alt om nu îndeplinise înaintea lui, ceea ce nici un om cu judecată nu crezuse posibil înaintea lui. A devenit erou pentru că a înzestrat omul cu cea mai mare jucărie, cu cea mai mare mașină pe care ar fi putut-o visa.

Centipezii au fost introduși, sub formă de spori, pe celelalte planete exterioare : Jupiter, Saturn și Neptun. Și știți că s-au născut

* Alt lector al acestei povestiri socotește termenul de carabină cam anacronic. Fără nici o îndoială că Jerg Hazel avea o carabină bazată pe un principiu nou în secolul al XXV-lea. Omenirea obișnuiește să utilizeze cuvinte vechi cu un conținut nou. (De pildă, numim atom ceva ce de mult a fost dovedit ca fiind format din particule nici ele chiar elementare) (n.r.).

acolo și i-au purtat pe oameni cu pasiunile, curiozitatea și bogățiile lor în toate punctele acestor noi planete. Biologii i-au modificat. Fizicienii au construit echipamente, care au făcut din ei instrumentele cele mai fidele și mai ușor de mînuit în cucerirea astrelor. Într-o bună zi vor fi introduși și pe Pămînt dacă vor putea fi obișnuiți cu temperatura, cu presiunea atmosferică slabă, cu oxigenul, cu razele Soarelui. Și se va ajunge la asta, căci rezistența centipezilor pare aproape fără margini.

Jerg Hazel a devenit un erou pentru că a oferit omului altfel de sclavi decît venusienii, mai puțin apropiați de el prin înfățișare și prin felul de a fi și în aparență insensibili. Își dădu seamă de acest lucru, ceea ce îi acri pînă-ntr-atît că refuză să se ocupe de centipezi, să conducă cercetările întreprinse asupra lor. Refuză chiar să revină pe Pămînt și să cunoască primirea entuziastă a mulțimii delirante. Ceru să fie lăsat pe Uranus, în continuare, singuratic, în stația guvernamentală, să scruteze spațiul și să dirijeze navele tot mai numeroase, venite din regiunile apropiate de Soare în aceste tărîmuri mai umede și mai întunecate. Refuză pentru că era omul lui Uranus și apărătorul ordinii și al dreptății și susținătorul Constituției și pentru că nu credea că ar putea fi altceva.

Și un oraș se construi în jurul stației așa cum prevăzuse el și, un secol după moartea lui, luă numele său. Dar cu mult înainte ca aceste evenimente să fi avut loc firea lui Jerg Hazel devenise cu anii tot mai ursuză, căci vedea pretutindeni numele lui asociat centipezilor și era un lucru pe care nu-l voise. Căci nu se sinchisise niciodată de aceste coline mișcătoare și nimănui nu-i păsase vreodată de ceea ce el cu adevărat a căutat și a găsit, așa încît a rămas cu sentimentul de a se fi rătăcit. Era un om pe care îl înșelase Istoria, asta e tot. De aceea, atunci cînd istoricii laudă ingeniozitatea lui Jerg Hazel, cînd ei îi atribuie chiar geniu, cînd fac din el tipul însuși al omului modern, acest ins rapace, gata mereu să înșface toate ocaziile de a-și exercita puterea, nu sînt de acord cu ei.

Pentru că eu consider că în sinea lui Jerg Hazel era un om al Trecutului și al tuturor timpurilor, un om pentru care mijloacele contau mai puțin decît scopul, un om în care acest scop era adînc săpat prin milenare însemne răbdătoare, de lentă civilizație, de luptă și de împilare, de onoare și de înfrîngere, cuvinte a căror traducere diferă, care se învechesc, se șterg și reapar și dăinuie mereu ieri și azi, purtate de șuvoiul anilor și care trec și totuși nu se schimbă.

Și socotesc, în pofida părerilor istoricilor, că pasajul cel mai eroic și mai atrăgător din Poemul Faptei lui Jerg Hazel, poem pe care scriitorii nu-l vor trata niciodată cum se cuvine, este imaginea acestui bătrîn cu fața brăzdată de cute, cu ochii înfundați de oboseală, cu barba neagră începînd să încărunțească, gonind fără un motiv evident, sub cerul vînăt și sumbru al lui Uranus, străbătînd mlaștinile imunde și piscurile de gaze înghețate, furtunile purpurii și oceanele de amoniac, spre amăgitorul său țel, de negîndit, contemplînd mișcarea lunilor de pe cer, de-a lungul scurtelor nopți și întunecatelor zile : îmblînzitorul centipedului.

În românește de SORIN STĂNESCU

VASILE MĂNUCEANU

Statuile lui BENJAMIN

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

În plină glorie artistică, sculptorul Olivier Benjamin este găsit asasinat. Moartea lui rămîne învăluită în mister, ca și o bună parte din existența lui, petrecută în America de Sud. Tulburătoarele statui ale lui Benjamin păstrează parcă și ele, în expresia lor, o taină de nepătruns. Investigațiile comisarului Leduc, însărcinat cu anchetarea cazului, duc la o concluzie incredibilă, pe care o confirmă însă chiar jurnalul sculptorului, găsit printr-o întîmplare.

(URMARE DIN NUMĂRUL TRECUT)

18.

Biroul era literalmente inundat de fum, nimeni nu se gîndise să deschidă fereastra, și printre valurile cenușii-albastre, care făceau atmosfera irespirabilă, chipurile celor patru bărbați se iveau spectrale, încremenite. Neîndoielnic însă că nu numai inhalația de tutun întipărise pe fețele lor paloarea și buimăceala.

Caietul cu scoarțe negre, pe care mîna lui Leduc îl închisese grijulie, trona acolo, pe masa șefului, ca o relicvă, și nimeni nu-și putea dezlipi privirile de pe el. Comisarul tuși, îndrăznind să rupă tăcerea, care se prelungea absurd, apăsător :

— Aici se opresc însemnările lui Benjamin. Celelalte pagini, vreo zece, au fost transformate de fiul doamnei Quentin în avioane de hîrtie și nu mai există speranța de a le recupera vreodată. Lucrul

nu are însă prea mare importanță. Faptele următoare pot fi reconstituite cu ușurință. Ele decurg logic, deși nu tocmai acesta e termenul, din confesiunea pe care ați ascultat-o și se verifică prin dovezile acumulate în decursul anchetei. Desigur, superiorii mei v-au prevenit, v-au pus în curent în linii mari, dar, dacă doriți, vă pot face o expunere amănunțită, se adresă el celor două personalități artistice prezente.

Cei doi domni înclinară capetele, tăcuți. Șeful îl îndemnă grăbit, căci o clipă se temuse că va fi obligat să facă el însuși relatarea :

— Vorbește, Leduc, vorbește. Te ascultăm.

— După cum spuneam, lipsa acelor pagini nu e stingheritoare. Din însemnările existente se vede limpede cum s-a infiltrat în conștiința sculptorului tentația aceea, gîndul acela care a devenit în scurtă vreme tiranică obsesie. Desigur, n-a cedat ușor. Dar echilibrul lui sufletesc, moral, era mai dinainte afectat de nereușita artistică, reziduurile acelor insatisfacții îl rodeau ca un acid, distrugîndu-i liniștea pe care o căutase cu atîta deznădejde. La început a fost numai convingerea dureroasă că forțele lui creatoare sînt prea neînsemnate pentru a reda măcar o părticică din beția astrală a „dansatorilor" lui Huena. A urmat uluitoarea revelație : transfigurarea inițiaților era provocată de mierea lui Altamazura, acele boabe gălbui, de origine misterioasă. Precum ați constatat, ipotezele asupra acestei origini, oricît de interesante, l-au preocupat numai în treacăt. Toată atenția lui Benjamin era concentrată asupra posibilității, încă obscure, a realizării marelui miracol artistic. Toată ființa lui fremăta la perspectiva „răzbunării", a colosalului triumf care-i surîdea printre cețuri. Rațiunea lui dădea înapoi pas cu pas, devorată de monstruoasa ispită. Nu-mi dau seama dacă a înjghebat întreg planul acolo, pe loc, pînă în amănuntele lui extreme, ori a acționat fără certitudinea unei finalități, călăuzit de instinct, și abia mai tîrziu a elaborat totul, cu minuțiozitate. Ceea ce știu e că a furat fără dificultate caseta încrezătorului Huena și a fugit cu ea în Europa. Nu era tocmai sărac lipit, se pare că moștenise o sumă onorabilă de la rudele lui elvețiene Bizuindu-se pe acești bani, a intrat în tratative cu cîteva cunoscute firme străine ; am regăsit în biroul lui corespondența și facturile care la început le trecusem cu vederea, neavînd nici o semnificație pentru mine. Îl interesau ultimele descoperiri în domeniul amestecului de metal cu mase plastice. Pretindea ca această compoziție să aibă proprietăți cu totul deosebite, a făcut chiar cîteva deplasări, asistînd la experiențe și demonstrații. A găsit în cele din urmă produsul ideal, o realizare într-adevăr remarcabilă a unui inventator suedez. Costa enorm, firește, a trebuit să-și procure totul prin intermediul firmei care cumpărase brevetul, dar banii nu-l interesau de fel, nici mai tîrziu, cînd începuse să cîștige milioane, nu l-au interesat, ceea ce conta pentru el era nimbul gloriei, al supremației artistice. Odată cu aliajul și-a procurat și acel aparat ingenios, vermorelul acela cu înfățișare inofensivă, dotat cu o minusculă instalație electrolitică și cu un pulverizator extrem de fin.

Fiindcă minuțiozitatea suedezului redusese la cea mai simplă expresie atît tehnica obținerii plastmetalului, cît și a utilizării lui. Nu era nevoie de presiuni sau temperaturi înalte, de utilajul clasic

al marilor industrii. Pentru posesorul formulei și al aparatului, un instructaj elementar era suficient. Repet, în afara unor cadrane ca de ceas și a cordonului electric, aparatul, care pe dinăuntru trebuie să fie o adevărată uzină în miniatură, nu prezintă nimic deosebit.

Piesa aceasta, cu un rol atît de important în demențiala combinație a lui Benjamin, stătea acolo, modestă și banală, într-un colț al atelierului, și mărturisesc că mi-am oprit de nenumărate ori privirile asupra ei, atribuindu-i prezența cine știe căror necesități tehnice de finisaj al sculpturii. De altfel, cui i-ar fi putut trece prin minte, surîse cu amărăciune Leduc. Abia cînd Moustache, vagabondul acela, mi-a spus că sculptorul „umfla un cauciuc" sau cel puțin așa i se păruse, am făcut brusc legătura cu posibila manevrare a aparatului. Mă aflam atunci într-un punct destul de avansat al anchetei, dar toate rezultatele mele, dacă pot să le numesc astfel, se încăpățînau să rămînă în stadiul de supoziții aproape cu neputință de verificat; umbre neliniștitoare, ironice, împresurîndu-mă, torturîndu-mi imaginația, volatilizîndu-se instantaneu din recipientul analizei lucide. Declarația lui Moustache, logic, nu aducea nici o limpezire, dimpotrivă, dar ea a acționat ca un excitant, ca un catalizator dacă vreți, tot pe canalul acesta secundar, subteran, al „impresiilor". M-am dus din nou în Mareșal Dupré și am înțeles într-o clipă de ce avusesem toată vremea sentimentul că ceva nu e în regulă cu atelierul lui Benjamin. E adevărat, domnilor, prea puțină lume pătrundea acolo, dar mă surprinde că nimeni, absolut nimeni n-a fost intrigat de asta: încăperea nu conținea nimic din ceea ce întîlnești de obicei în atelierul unui sculptor, vreau să zic ciocane, dălți, bucăți de marmură sau de piatră, lut pentru modelat, în fine, tot acel talmeș-balmeș pitoresc și fermecător. Nimic altceva decît mobilier luxos și... aparatul acela. M-am apropiat de el și l-am examinat atent. L-am pus și în funcțiune, cu destulă reticență și repulsie, cu toate că nu dețineam încă dovada supremă, pipăiam ca un orb, încercînd să definesc contururile și natura unui conglomerat bizar, înspăimîntător.

— Dovada aceea, domnilor, a avut-o Leduc în timpul vizitei sale nocturne la „Capricorn", interveni șeful simțind că relatarea se apropie de un punct delicat pentru el. Știți, eu am ezitat să încuviințez, din respect pentru memoria artistului. Voiam mai întîi să tratez discret cu forurile competente, cred că mă înțelegeți... Inițiativa lui Leduc, pentru care sînt departe de a-l dojeni, a grăbit însă deznodămîntul afacerii, care altminteri ar fi întîrziat puțin...

Cei doi domni înclinară capetele cu gravitate. Leduc, reprimîndu-și rînjetul, continuă:

— Așadar, în mod clandestin, dar cît se poate de legitim din punctul meu de vedere, am obținut confirmarea introducîndu-mă noaptea în expoziție. Vă rog să mă credeți, au fost clipe pe care n-aș vrea să le mai trăiesc, cu toate că nu sînt o fire tocmai impresionabilă. Chipurile acelea ivindu-se din beznă și împlîntîndu-ți în toate fibrele sufletului supliciul lor, tragedia lor, fericita, paradoxala lor îngîndurare...

— Ai dreptate, spuse în șoaptă unul dintre corifeii artei. De cîte ori privirea venea în contact cu statuile lui Benjamin sufeream un șoc psihologic extraordinar. Și încă noi nu cunoșteam adevărul. Dar dumneata care îl aflaseși sau erai pe cale de a-l afla...

— Exact. A trebuit să fac un efort teribil pentru o nu-mi pierde controlul asupra nervilor. Dar am scos la lumină ultima verigă. Trebuia să mă înclin în fața evidenței, totuși judecata mea refuza să accepte.

— Întocmai ca și a mea, Leduc, după ce mi-ai istorisit totul, interveni din nou șeful.

— Da... Dar să vă explic, domnilor, cum „lucra" Benjamin. Vă amintiți, desigur, din lectura jurnalului, despre afirmația lui cu privire la unul dintre inițiații lui Huena: „Puteai să-l jupoi de viu, că n-ar fi simțit nimic". Și nu se înșela de loc. Probabil că la început a experimentat cu destulă prudență, dar a înțeles rapid că, îndată ce mierea lui Altamozura începe să acționeze, individul în cauză devine total insensibil la excitațiile exterioare. Din clipa aceea a început să lucreze cît se poate de calm și meticulos. Își stropea modelul cu soluția aceea perfect aderentă, îmbrăcîndu-i într-o carapace fină, subțire, însă uimitor de rezistentă, care, deși mula perfect fiecare amănunt fizic, căpăta aproape instantaneu rigiditatea unei armuri medievale. Desigur, ceea ce îl preocupa în mod deosebit era fața. Aici doza grijuliu fiecare atom de aliaj, pentru a păstra intactă expresia, pentru a nu știrbi nimic din splendoarea ei dureroasă. Se produceau asfixia și moartea. Din fericire însă, dacă am dreptul să spun așa, victima expira fără să aibă măcar o clipă conștiința îngrozitorului adevăr. Dovadă că nici una dintre statuile de la „Capricorn" n-are întipărită pe față vreo urmă din chinul pămîntesc și mizerabil al morții. Ele s-au contopit pentru totdeauna cu viziunile lor. După o scurtă și tulburătoare pauză, comisarul urmă: Desigur, vă întrebați cum se face că procesul de descompunere nu zădărnicea strădvințele lui Benjamin. Întrebarea mi-am pus-o și eu, domnilor, dar i-am găsit cheia tot în corespondența „de afaceri" a sculptorului. Era nevoie ca țesuturile să rămînă ferme, iar pericolul agenților patogeni să fie stopat. Dîndu-se drept cercetător, a intrat în legătură cu un cunoscut laborator de biochimie din Japonia, care i-a pus la dispoziție substanța necesară, cu desăvîrșite proprietăți bacteriostatice și rigidizante...

Unul dintre cei doi invitați nu se mai putu stăpîni:

— Dumnezeule! Dar e odios, e nebunesc!

— Da, îi dădu dreptate Leduc. Totul în afacerea aceasta depășește hotarele rațiunii. Nebunia cotropise total și ireversibil creierul lui Benjamin. O nebunie drăcească, asasină. Curios este însă că în toate acțiunile lui subordonate acestui țel a dat dovadă de mult... realism, de minuțiozitate și șiretenie. Procedeul tehnic era fără cusur, modelele și le alegea dintre oameni fără căpătîi, a căror dispariție nu alarma aproape pe nimeni.

— Și cum crezi, domnule comisar, că îi convingea să înghită „mierea" aceea?

— Nimic mai simplu. Le-o oferea ca pe o bomboană oarecare. Un gest amabil. Dar pentru că am ajuns din nou la „bomboanele palide", cred că trebuie să mă opresc puțin asupra lor. După părerea mea, mai presus decît nebunia lui Benjamin, care a fost un accident cu urmări spectaculoase, existența, proprietățile și proveniența acestei misterioase substanțe ar trebui să ne pună pe gînduri. Oamenii aceia au fost sacrificați într-adevăr și e regretabil, însă expresia lor rămîne ca o mărturie a unui fenomen nemaiîntîlnit. În ce univers de neconceput au fost transportate simțurile lor de către efectele acelei substanțe neidentificate încît simpla răsfrîngere a acestor senzații să ne răscolească atît de mult ? Și apoi să nu uităm explicația pe care bătrînul Huena i-a dat-o sculptorului...

— De acord, de acord cu toate acestea, Leduc, interveni șeful, brusc iritat, dar cred că domnii ar vrea să cunoască mai întîi ipotezele noastre în legătură cu asasinarea lui Benjamin. Permite-mi, așadar, să fac eu o scurtă expunere în această privință. Presupunerea noastră, domnilor, decurge firesc din înlănțuirea faptelor cunoscute. Preotul acela, magul acela, Huena, constatînd dispariția lădiței argintii, desigur că a fost invadat de o furie cumplită, ațîțîndu-i și punîndu-i în stare de alarmă pe toți adepții lui. Avem nenumărate dovezi despre fanatismul acestor grupări mistice care evită contactul cu civilizația. Așa se face că unul dintre ei a fost trimis în Europa pentru a reintra pe orice cale în posesia obiectului sacrosanct și a răzbuna trădarea lui Benjamin. Individul în cauză este neîndoielnic „omul cel urît" despre care a pomenit fiul doamnei Quentin. Izolarea, măsurile de precauție luate de sculptor au fost inutile în fața îndîrjirii sectantului.

— Da, înțelegem, murmură unul dintre artiștii prezenți. Dar e ciudat cîte străduințe au depus oamenii aceia pentru a căpăta înapoi ceea ce li se furase.

— Tocmai ! exclamă triumfător Leduc. Vru să continue, dar o încruntare extrem de severă a șefului îl făcu să amuțească.

...După plecarea celor doi, șeful deschise în sfîrșit fereastra și aspiră cu voluptate aerul curat.

— Cred că ați făcut bine, începu Leduc, oprindu-mă să-mi dezvolt ideile de față cu cei doi străini. E o chestiune care trebuie dezbătută metodic, sub toate aspectele ei, înainte de a o comunica...

Șeful se întoarse către el, privindu-l uimit :

— Ce vrei să spui ? Ce naiba să mai dezbatem ? Nu e destul de lămurit totul ? Sînt sătul pînă peste cap de această afacere ! Punct.

— Nu m-ați înțeles, ripostă Leduc fără să-și piardă calmul. Nu de afacerea Benjamin e vorba. Episodul, cu toate revelațiile lui macabre, s-a încheiat. Așa cum spuneam însă și adineauri, dincolo de aceste întîmplări, de latura lor judiciară, senzațională, rămîne încă învăluit în taină elementul primordial : mierea lui Altamazura...

Șeful holbă ochii în care se deslușea un amestec de furie și compasiune :

— Ascultă-mă, Leduc, recunosc că rîndul trecut m-am pripit arătînd oarecare neîncredere în teoriile tale. Dar acum nu mai e

tot una. Ai dus ancheta la bun sfîrșit, te felicit, și înțeleg bine cît au putut să te istovească toate acestea. Nu te mai gîndi la afurisita de „miere" a peruvianului, dă-o încolo ! Ia-ți mai bine o săptămînă de concediu.

— Vă mulțumesc, așa am să fac, răspunse rece Leduc. Deodată însă avu o ultimă tresărire de revoltă imploratoare : dar de ce, de ce nu vreți să admiteți că tot ce a povestit bătrînul acela ar putea cuprinde și un sîmbure de adevăr ? Însuși Benjamin a avut în vedere acest lucru la un moment dat.

— Nu uita : acum cîteva minute ne-ai demonstrat ireproșabil că Benjamin era alienat mintal. Nu, stai, nu pleca, n-am vrut să te jignesc. Dar ce vrei oare, dragul meu Leduc, să mă silești a crede în existența unui zeu și în „vizita" lui pe Pămînt ?

— Nu despre vizita unui zeu e vorba, să fim înțeleși.

— Aha, te gîndești la un personaj din altă constelație...

— Evident. Interpretarea lui Huena și a precursorilor lui este, desigur, primitivă, dar faptele rămîn fapte.

— Care fapte ? Povești, Leduc, povești atracțioase, ce-i drept însă, fără nici un temei obiectiv. Mitul farfuriilor zburătoare s-a spulberat sub ochii noștri.

— Poate. Dar posibilitatea unor popasuri interplanetare mai vechi pe Terra nu a fost nicidecum exclusă. Vorbeam de fapte, de probe ; ele există totuși. Doi cunoscători, dintre care unul foarte subtil, n-au putut identifica ornamentele de pe cutia argintie. Secundo : în legenda debitată de Huena există destule amănunte, firește, filtrate prin fantezia unei făpturi rudimentare, care pot evoca o vizită din Cosmos. Vuietul, lumina orbitoare, pasărea de argint și oul ei de argint, faptul că acel Altamazura a comunicat cu ei prin gînduri... Tertio : efectul însuși al acelor grăunțe chihlimbarii, argumentul cel mai copleșitor. De ce oare pilulele în cauză n-ar fi pur și simplu niște „depozite de memorie", care, infiltrîndu-se în scoarța cerebrală a mediumului, încearcă să-i dezvăluie esența nebănuită a acelei lumi care ne-a trimis cîndva un mesager ? Expresia zbuciumată, fascinată, plină de suferință și bucurie, totodată, a dansatorilor văzuți de Benjamin s-ar explica prin incapacitatea lor de a descifra sensul acelor viziuni. Între ceilalți, între cei sacrificați de nebunia sculptorului, chiar dacă au fost unii mai pregătiți, mai înzestrați, ei n-au putut străbate pînă la capăt drumul spre înțelegerea acelei lumi, fiindcă au fost surprinși de moarte.

Șeful oftă, împreunîndu-și mîinile :

— Nimic mai ușor decît să brodezi asemenea fantasmagorii, Leduc. Dar, tocmai pentru că e atît de ușor, ar trebui să te arăți mai prudent. Te somez, pentru prestigiul dumitale, să nu mai împărtășești nimănui ipotezele acestea. E cît se poate de limpede că pilulele conțin o substanță halucinogenă oarecare, de tipul marijuanei, necunoscută încă. Și apoi, fie vorba între noi, chiar dacă legenda, așa cum spuneai, conține un sîmbure de realitate, ce posibilitate mai avem să verificăm ? Mierea lui Altamazura a dispărut pentru totdeauna în adîncurile acelui continent febril.

Leduc deschise gura să spună ceva, dar, răzgîndindu-se, își luă pălăria și ieși, salutîndu-și ceremonios superiorul.

19.

Comisarul își trecu mîna peste frunte; era jilavă, asudase, cu tot aerul răcoros din încăpere. Își scoase haina și o puse pe spătarul scaunului. Își slăbi puțin nodul de la cravată, apoi se duse tiptil la ușă și ascultă. Lipsa de sens a gestului îl făcu să surîdă jenat, de pe coridorul destul de puțin animat la ora aceea răzbea în răstimpuri pasul somnolent al cuiva din echipa de serviciu. Se întoarse la locul său, scoase telefonul din priză și, considerînd astfel pregătirile încheiate, desfăcu cu mișcări tandre, prelungite minusculul pachețel. Ovoidul palid, transparent și pur, pe care nu-l mai atinsese din ziua morții lui Benjamin, luci în lumina lămpii ca o nestemată uleioasă. Leduc oțînti cu priviri hipnotice mesagerul acela al absurdului și al fantasmelor, iar mîna care se întinsese avidă șovăi retrăgîndu-se. Îl paraliza un gînd chinuitor: avea oare dreptul să facă ceea ce hotărîse? Pilula aceea cu lunatice reflexe era, fără îndoială, ultima picătură din mierea lui Altamazura care se afla în posesia lumii civilizate. Poate că nu el, un biet polițist, era omul cel mai potrivit, mai apt pentru marea experiență. Dar cine, cine, pentru Dumnezeu, ar fi luat în serios părerile lui, convingerile lui? Pretutindeni i s-ar fi rîs în nas, avertismentul șefului fusese sincer și întemeiat, cu toată cruzimea lui. În asemenea circumstanțe, actul pentru care se pregătise îi apărea aproape în lumina unei obligații. Să încerce, așadar... Se va transforma într-o sondă a umanității, explorînd solitară spațiul și timpul, coordonatele unei gîndiri generoase, a cărei flacără arde undeva, în infinit. Celulele lui nervoase, cu funcțiile exacerbate, vor da în lături zăvoare de neant, străbătînd puntea azurie a marilor cunoașteri. Va fi în stare să meargă pînă la capăt ori se va întoarce învins, ca dansatorii lui Huena, fără să poată înțelege deplin? Rațiunea lui va avea oare subtilitatea și forța de penetrație trebuincioase? Poate că El, marele vizitator, a pregătit acele „depozite de memorie" pentru niște ființe cu o cerebralitate mult superioară, poate că veacul acesta atomic, supersonic sau cum i-or mai fi zicînd savanții, socotit un apogeu, o treaptă triumfală a omenirii, nu este pe lîngă lumea lui Altamazura decît un biet muzeu mucegăit al cavernelor... Dar dacă totuși... Dacă el, umilul comisar Leduc, va lua contact cel dintîi cu universul acela mirific? Se dojeni, contractîndu-se: începea să fie atins de morbul grandoarei.

Nu. Totul trebuia făcut simplu, liniștit, cu conștiința eșecului posibil, dar și cu speranța unei victorii. Nu o victorie a lui, a comisarului Leduc, ci o victorie a oamenilor în luptă cu jalnicele dimensiuni, cu limitele abstracte. Succes, Leduc! La revedere, Leduc! Pe altădată.

Bomboana translucidă nu avea propriu-zis un gust, un parfum. Poate puțin acidă, atîta tot. Se dizolva ușor în gură. Îi veni în minte imaginea nefericitelor victime ale lui Benjamin, care sugeau neștiutoare „bomboana" lor, în vreme ce sculptorul le pregătea oribila moarte. Căută să îndepărteze sumbra nălucire și izbuti. O alungase el ori pierise singură, sub impulsul altor imagini, dominatoare?

Nu putea să califice drept „imagine" tromba aceea incandescentă care aproape îl orbise, țîșnind dintr-un ocean de ghețuri. Da, ghețurile ardeau. Foarte firesc. Ghețuri nesfîrșite, oglinzi în flăcări. Dar, la urma urmei, poate că nici nu sînt ghețuri, ci valuri, desigur, valuri de purpură și de cleștar, deoarece corabia în care se află plutește cu o iuțeală amețitoare pe coamele lor. Și se rotește în același timp, fără contenire. Curios, nici n-a băgat de seamă cînd s-a îmbarcat. Pe corabie, da. Puntea nici n-o simte de fapt sub picioare, cineva îi mîngîie fruntea, vîntul, desigur, brațele vîntului sînt alge de fum roșu. Valuri ? Ghețuri ? În orice caz, spații. Sau reflectarea lor în oglinzi. În oglinda aceea rotundă, rotitoare, căci nu corabia se rotește, nu există nici o corabie, prin oglinda aceea defilează sorii și beznele, sorii și beznele și genunile cu ploi, plouă de jos în sus, este extraordinar, dar, ca să vezi, nu e ploaie, ci fluidul acela titanic care poartă corabia. Va să zică se află totuși într-o corabie. Iată pereții. Întinde mîna și pipăie. Mîna trece din-

colo. Există sau nu există aceşti pereţi ? Cum de nu-l înghite oceanul ? Pereţii... A, da. Materie. Ce ştim noi de la şcoală, Leduc, despre materie ? Atomii, desigur... aşezarea lor.. Mîna trece. Tot trupul trece. Şi revine. Ingenios truc. Materie prin materie. Ceva care există şi nu există. Pereţi de argint. Oglinzi. Flăcări. Gheţuri. Spaţii. De ce respiri greu, Leduc ? Aerul pădurii de brazi e atît de plăcut şi de pur... Iată pădurea. Coloşii verzi, cu cîte un glob de ivoriu în vîrf, freamătă, se desprind unul cîte unul de pe marele lor platou, apoi rînd pe rînd se descompun, devoraţi de licheni invizibili, dispar. Unul singur rezistă, conul acela de lumină verde în care se află însuşi Leduc. Conul cu pereţi de argint, cu oglinda rotitoare sau cu globul acela, ceva rotitor, oricum. Un sfredel. Care străpunge Luna. Greşeală, nu e Luna, ci un alt corp sferic, suav, aproape inconsistent, împresurat de văluri de aur. Conul verzui se depărtează de el, s-a depărtat cu milenii, dar în acelaşi timp se apropie, poate numai gîndul se apropie, al cui gînd ? Al oglinzilor ? Căci în oglinzi se roteşte hiperbola aceea de o frumuseţe aproape dureroasă. Iat-o, aproape, tot mai aproape, invadează totul, bolţile de argint, pupila, spiritul, se desfăşoară ca o peliculă incomensurabilă. Cine eşti ? Aripi. O infinitate de aripi. Aripi triunghiulare. Melcii zboară, natural, căci ce pot fi făpturile acestea cu protuberanţe dorsale şi cu antene atît de flexibile, de mobile ? Dar nu, carcasa lor devine transparentă, iar înăuntru... ce poate fi acolo, înăuntru, fiindcă nimeni nu poate avea priviri de ametist atît de intense, de fluide, priviri fără ochiul anatomic propriu-zis, iar murmurul acela sau muzica aceea... Îmbrăţişează-mă, frate, sau cum să-ţi spun...

Arsură. Înţepătură. Explozie. Totul se dislocă, se năruie, urlă.

20.

Fusese iniţiativa inimosului Michaud.

Sosind la P. J. şi aflînd că Leduc este în biroul său, urcase, pentru a se pomeni în faţa unei uşi încuiate. Nici un răspuns la bătăile lui insistente. Îl căutase nedumerit peste tot, nu ştia nimeni despre el, nimeni nu-l văzuse ieşind. Abia atunci, învingîndu-şi sfiala, privise prin gaura cheii. Atitudinea comisarului, ţeapăn în scaunul lui, cu ochii holbaţi, scuturat intermitent de fiori, îl făcuse să intre în panică. O singură izbitură a umărului de granit, şi broasca yale sărise ca dinamitată...

Leduc privi buimăcit în jurul lui. Primul lucru pe care îl zări fu halatul alb al medicului. Apoi, examinîndu-se pe sine, lent şi cu interes, ca şi cum abia atunci s-ar fi descoperit, îşi fixă ochii pe braţul cu mîneca sumeasă, pe locul protejat cu un mic tampon de vată, unde i se făcuse „injecţia salvatoare".

— Te simţi mai bine, şefule ? întrebă Michaud cu o duioşie maternă.

Apoi toţi cei de faţă întoarseră capetele stingheriţi sau îşi găsiră brusc mici îndeletniciri urgente, nici unul nu voia să fie spectatorul unui fenomen atît de neaşteptat. Comisarul Leduc plîngea.

ŞTEFAN NICOLICI

Întîlnirea

Mă aflu de cincisprezece ani convenţionali pe planeta 29 din Sistemul Afrodita. Este pentru mine o lume nouă. Am obţinut calificativul cel mai mare la concurs şi sînt acum şeful secţiei de anatomie din Institutul de estetică, chiar în Capitală.

Zilnic am prilejul să cunosc noi oameni şi alte fiinţe raţionale, care vin la noi cu o înfăţişare şi pleacă cu o alta, care li se pare mai potrivită temperamentului şi gustului lor.

Simt aici mai mult decît oriunde cît iubim noi viaţa şi necunoscutul acesta veşnic, în care ne avîntăm încrezători şi curioşi, pornind mereu spre alte lumi noi.

Cînd ştiinţa a obţinut, cu nenumăraţi ani în urmă, prelungirea cu zeci şi sute de ani a vieţii, erau mulţi care priveau cu pesimism această realizare, spunîndu-şi că omul nu este făcut să trăiască atît de mult: „Nimic nu este mai groaznic decît să repeţi aceleaşi experienţe, aceleaşi situaţii, să fii mereu acelaşi, într-o lume identică cu ea însăşi."

Cufundat în meditaţiile mele, nici n-am observat cînd a intrat în cameră cineva. I-am simţit într-un tîrziu ochii arzîndu-mi ceafa şi m-am întors automat.

Era o fată înaltă, cu ochi mari, albaştri, cu părul galben ca aurul; se aşezase într-un fotoliu, aproape de ecranul panoramic, şi mă privea cu un aer amuzat.

— Iartă-mă, m-am scuzat, trebuia să mă faci atent, de ce să aştepţi!...

— Nu-i nimic

O întreb fără cuvinte, din privire, ce doreşte.

— Plec în Constelaţia Albastră. Acolo se înfiinţează o lume nouă. Sînt arhitectă...

— Înţeleg, o întrerup eu. Vrei să-ţi schimbi înfăţişarea după aspectul ei. Mă aşez alături şi deschid proiectorul; pe ecran se perindă neîntrerupt diferite tipuri de frumuseţi feminine.

— Asta îmi place, şopteşte ea. Te rog opreşte aici.

Este o femeie de statură mijlocie, cu formele rotunjite, cu părul roşu. Are un aer de păpuşă, cu genele ei foarte lungi şi cocul continuîndu-se în bucle mari, care mîngîie ceafa şi umerii goi.

— Acolo este aproape continuu lumină albastră; ţi-aş recomanda alţi ochi. Aşa au să pară fără culoare.

— Nu! răspunde ea imperativ.

— În fine, cum vrei. Asta este o copie a artistei Beatrice Dubost. Acum, dacă nu mă înşel, este pilot de cursă lungă la corpul expediţionar din Altet.

Izbucneşte într-un rîs cristalin, care nu ştiu de ce îmi răscoleşte memoria.

— Beatrice Dubost era, acum 580 de ani, soţia celebrului Di.

— Tatăl meu ! am strigat eu.

Eram foarte emoţionaţi descoperindu-ne cunoştinţe comune într-o lume atît de mare. Fata mi se părea mai mult decît emoţionată, pe figura sa se citea o puternică încordare afectivă.

După cîteva clipe de tăcere s-a întors spre mine şi, îmbrăţişîndu-mă, mi-a spus :

— Ştii, Beatrice Dubost sînt eu, băiatule, sînt mama ta !

Substituirea

Îmi beam cafeaua şi aşteptam plin de speranţă să apară inspiraţia pentru a-mi continua romanul „Dragoste în Constelaţia Fecioarei", dar în locul muzei pe uşă năvăliră, fără nici un pic de menajamente, cinci indivizi solizi, în fulgarine negre, care începură să izbească furioşi în mobile, ba unul dintre ei îmi arse şi două perechi de palme, probabil pentru a preveni exprimarea nedumeririi mele cu voce tare sau prin împotrivire fizică.

— Lăsaţi-l, curmă după cîteva secunde dezlănţuirea satrapilor unul care părea mai calm şi rămăsese pasiv la cele petrecute.

— De altfel noi nu procedăm aşa cu cei care urmează a fi **substituiţi**, dar dumneata, domnule Nicolici, ai întrecut orice măsură cu blestematul acesta de roman. Şi astăzi, Marele Px^3 (se înclină la rostirea numelui) stăruie în convingerea că ideea ţi-a dat-o vreunul de-ai noştri într-un moment de slăbiciune.

— Domnule, nu vă-nţeleg, am reuşit eu să vorbesc după nenumărate sforţări, sînt cel mai nevinovat om de pe lume. Cu ce am greşit ?...

— Ha, i-auzi, mititelul, face pe prostul. Romanul acesta redă cu exactitate alcătuirea lumii noastre din Constelaţia Fecioarei şi felul în care noi vă cucerim treptat, prin substituire.

— Nu se poate, am sărit eu, cuprins însă de fericire. Am reuşit într-adevăr să inventez o lume care de fapt există ? ! Atunci pot să mor !...

— Fii liniştit, n-ai să mori... De acum înainte te numeşti N şi vei pleca cu noi, el rămîne în locul tău.

M-am întors spre cel de-al cincilea năvălitor care stătuse întors cu spatele şi nu-l observasem.

Eram eu, eu în cele mai mici amănunte.

— Te-ai lămurit ? rîse satisfăcut şeful grupului. Să mergem !

În rachetă, şeful, reluîndu-şi înfăţişarea din lumea lui (semăna acum perfect cu o sferă albă şi luminoasă), îmi răspunse, sesizînd naivitatea mea :

— A, nu vă putem substitui pe toți, sînteți prea mulți, aproape patru miliarde. Văd că n-ai priceput încă totul, așa cum te lauzi în blestematul tău de roman, observă el, mărindu-și luminozitatea de satisfacție. Ascultă-mă deci, sîntem la început și deocamdată ne orientăm asupra personalităților sau a celor care ne deranjează vizibil, cum e cazul tău. Le studiem felul de trai, viața de clipă cu clipă și apoi, cînd știm totul despre ei, creăm o copie și o substituim originalului, exact, ca hoții operelor de artă.

Cei înlocuiți nu sînt însă distruși, ar fi o lipsă de spirit practic. Îi luăm în lumea noastră și îi reeducăm. Cînd se dovedesc apți, îi retrimitem pe Pămînt în locul altora ș.a.m.d. Ce părere ai ?

— Și cei ca mine, „reeducați", mai sînt ei oameni ?

— Într-adevăr, nu se poate spune că mai sînt chiar oameni, le lipsesc voința, personalitatea...

— Sînteți niște ticăloși, dar n-o să vă meargă !...

— Voi, oamenii, nu vă prea împăcați cu rațiunea adevărată. Ai face bine să devii ascultător. În felul acesta vei fi repartizat să înlocuiești o mare personalitate și să duci deci o viață mai plăcută.

Am tăcut zdrobit. Omenirea se afla aproape de dispariția ei, și eu nu puteam să mișc un deget. Mă aflam prizonierul unei civilizații infernale, care hotărîse să ne distrugă pe o cale atît de rafinată.

Racheta străbătea spațiile cu viteze superioare luminii. Roiurile de galaxii apăreau în hublouri, cu lumini multicolore, alergînd în întîmpinarea noastră, gata parcă să ne transforme în pulbere, dar pe neașteptate se micșorau tot atît de repede pe cît crescuseră, pînă cînd dispăreau cu totul. Eram absorbit de acest spectacol feeric, ultimul pe care îl mai judecam cu mintea mea proprie. Ei ne erau superiori și furia neputinței devenea cu atît mai greu de suportat.

— Hei, omule, mi-a vorbit sfera albă, care avea, probabil, misiunea să mă supravegheze, ai noștri s-au gîndit să facă o glumă. Iată despre ce este vorba : scrie o mică povestire, în care spune cele ce ți s-au întîmplat și noi vom face să-ți fie publicată într-o revistă de pe Pămînt. Dacă o scrii bine, s-ar putea ca omenirea să purceadă la salvgardarea ei. Îți oferim această șansă. Ce zici?! Dă-i drumul ! În curînd ajungem pe o planetă din Constelația Linxul și oprim pentru alimentare. Pînă atunci termină-ți „opera". Dar fă ceva ca lumea, altfel te vor crede nebun ! Se îndepărtă rîzînd, așa cum îmi spunea traductorul automat pe care mi-l dăduseră.

Voi, oameni, credeți-mă, acesta este ultimul meu mesaj !

De la Icar la cuceritorii Lunii

JIM LOVELL, FRED HAISE, JACK SWIGERT — PROTAGONIȘTII CELUI MAI DRAMATIC PERIPLU SPAȚIAL: „APOLLO"—13

În ziua de 11 aprilie 1970, imediat după ce misiunea cosmică selenară „Apollo"-13 și-a luat startul a survenit defectarea celui de-al cincilea motor J-2 din al doilea etaj reactiv al giganticei fuzee „Saturn"-5, care și-a încetat funcționarea înainte de termen, obligînd echipajul să forțeze singurul motor al celui de-al treilea etaj reactiv (S IV B) să funcționeze cu 45 de secunde peste durata normală... În noaptea de 13 spre 14 aprilie, ca urmare a unei explozii în compartimentul de serviciu, complexul spațial a fost lipsit de electricitate, deci de aportul principalului motor destinat întoarcerii pe Terra, iar rezervele de oxigen, apă potabilă și amestec refrigerator s-au diminuat considerabil. La ora 5 și 24 de minute se anunță oficial că misiunea a fost anulată, toate sforțările echipelor de specialiști de la Houston fiind dirijate spre recuperarea intactă a cabinei cu cei trei astronauți. În momentele dificile ale acestui zbor (apreciat ca fiind „cel mai dramatic din era spațială"), echipajul a acționat cu un calm desăvîrșit, făcînd dovada unei pregătiri moral-tehnice excepționale. Trebuie să menționăm următoarele condiții din cale afară de grele în care cosmonauții Lovell, Haise și Swigert au trăit și au muncit : imposibilitatea de a folosi motorul destinat manevrelor de întoarcere ; lipsă de electricitate, lumină și căldură în cabina cosmică ; raționalizarea oxigenului și a apei potabile ; creșterea conținutului de bioxid de carbon ; murdărirea hublourilor în exterior de vopseaua pe care o dizolvase oxigenul lichid revărsat din pricina exploziei, deci scăderea posibilităților de a se localiza poziția spațială a cabinei ; reducerea la minimum a legăturilor radio cu solul ; imposibilitatea de a folosi calculatoarele din sistemele de navigație de bord etc.

În aceste condiții infernale, comenzile transmise de la Houston sînt date numai după ample verificări la computere și expe-

rimentări la simulatoare, efectuate de membri ai echipajelor de rezervă. Conlucrînd perfect cu Centrul spațial, astronauții reușesc să stabilizeze giroscopic nava, care făcea mișcări dezordonate, să rezolve „criza apei" și a raportului oxigen-bioxid de carbon, iar modulul lunar „Aquarius" („Vărsătorul") devine o adevărată „șalupă de salvare" pentru echipajul navei „Odiseea", ceea ce subliniază categoric măiastra rezolvare tehnică a descinderii pe Lună cu un vehicul independent.

În adevăr, folosind posibilitățile motorului de aselenizare (suspensie cardanică, tracțiune variabilă și durată apreciabilă de funcționare), Jim Lovell și colegii săi reușesc următoarele manevre apreciate ca „vitale" pentru recuperarea navei „în derivă" : părăsirea traiectoriei inițiale spre Lună și intrarea în așa-numita „traiectorie de întoarcere liberă" ; accelerarea mișcării după ocolirea Lunii pentru scurtarea timpului de întoarcere ; corijarea traiectoriei în vederea înscrierii în „coridorul de securitate" la traversarea atmosferei terestre ; o nouă corijare a traseului în scopul parcurgerii unui „drum mai bine cunoscut de astronauți". Dacă la aceste operații, care au ținut în alertă nu numai pe cei de la Houston, ci sute de milioane de oameni, adăugăm foarte complicatele manevre de desprindere de modulul de serviciu (cosmonauții găsesc chiar resurse să fotografieze această epavă !) și apoi de credinciosul „Aquarius", avem imaginea, este drept destul de palidă, a unui periplu cosmic în care numărul și gradul pericolelor și dificultăților au întrecut orice precedentă misiune. Dintr-un eșec al programului spațial lunar, „Apollo"-13 s-a transformat într-o mare victorie a tehnicii de salvare a unei nave „în derivă".

*

Căpitanul de navă **James-Jim Arthur Lovell,** considerat cel mai experimentat astronaut american în activitate, este cunoscut de cititorii colecției noastre, principalele sale date biografice fiind cuprinse în broșura nr. 359, unde, sub denumirea generică de „Primii trei care au văzut «în direct» reversul Selenei", erau prezentați eroii misiunii selenare „Apollo"-8 : **Frank Borman, Jim Lovell** și **Will Anders.** Este cazul să adăugăm că, în urma misiunii „Apollo"-13, a cărei încheiere cu bine se datorește în mare măsură și astronautului Lovell, comandantul echipajului, acesta însumează o „zestre" spațială de peste 740 de ore !

După ce se întorsese din primul său zbor în jurul Lunii, Lovell a declarat : „Am simțit ca și cum aș fi privit înapoi, în pre-pre-istoria Pămîntului, iar dacă am fi putut coborî încă 60 de mile, am fi avut șansa să descifrăm unele secrete ale formării planetelor... Suprafața Lunii se putea observa atît de clar... parcă ne chema..." Cu prilejul startului lui „Apollo"-13, apreciat chiar de Lovell ca fiind ultima sa expediție spațială, el urma să stea circa 34 de ore pe astrul care-l „chemase" încă din acel decembrie 1968... Întîmplarea a făcut ca nici de această dată Lovell să nu-și poată înfăptui visul ; și-a dovedit amărăciunea referindu-se la singurul punct îndeplinit din pretențiosul program — prăbușirea pe Lună a celui de-al treilea etaj al rachetei

„Saturn" : „În sfîrșit, ceva tot a fost realizat în acest zbor !"

În general, Jim Lovell s-a arătat foarte reținut în comentarea evenimentelor pe care el și coechipierii săi le-au petrecut în spațiu. Doar la conferința de presă — și bineînțeles în fața comisiei senatoriale care le-a cerut o amplă informare —, el a dat o serie de detalii. De la început, Lovell a subliniat că, dacă li se va cere, cei trei astronauți sînt gata în orice moment să pornească din nou la drum spre craterul Fra Mauro de pe suprafața Lunii. După o scurtă descriere a zborului început pe 11 aprilie, Lovell a arătat că, auzind explozia, crezuse mai întîi că este vorba de o glumă a lui Haise. Mai înainte acesta făcuse într-adevăr o glumă, dar „de data aceasta fața lui avea o mină care dădea să se înțeleagă că nu este vinovat de cele întîmplate". Lovell a precizat că percepuse zgomotul exploziei din compartimentul de serviciu al cabinei de comandă, observase emanațiile de gaz în spațiu și sesizase defectarea bateriei de alimentare cu energie electrică și oxigen. „Ne aflam în fața unei probleme serioase. «Pămîntul» ne-a comunicat că singura posibilitate de a supraviețui era trecerea în modulul lunar". Lovell și Haise au pus în funcțiune echipamentul de navigație al „Vărsătorului". „Mai făcuserăm cîteva exerciții de acest gen, dar niciodată nu ne-am imaginat că vom fi în situația să le punem în aplicare în asemenea condiții... Supraviețuirea devenise o problemă de inițiativă și inventivitate". După ce a înțeles pe deplin gravitatea situației, Jim Lovell s-a gîndit că mult timp nu va mai avea loc o altă misiune selenară. Ulterior, după ce a putut constata concret modul excepțional în care s-a desfășurat cooperarea dintre specialiștii de la Houston și echipaj, și-a schimbat părerea. Desigur, această constatare a atîrnat apreciabil în balanța hotărîrii luate de el și de colegii săi de a fi oricînd gata pentru o nouă misiune spre Selena. Cosmonauților Lovell, Haise și Swigert li s-a înmînat, de președintele Richard Nixon, cea mai înaltă distincție civilă americană : „Medalia libertății". În inscripțiile de pe aceste medalii se menționează că înapoierea cu bine a astronauților „este un triumf al spiritului uman, al acelor calități speciale pe care se bizuie omul atunci cînd mașinile dau greș, precum și al capacității omului de a face ceea ce mașinile nu pot îndeplini".

Pilot de încercare, inginer aeronautic și ziarist cu vechi state de serviciu, **Fred Wallace**

Haise jr. a îndeplinit la bordul navei „Apollo"-13 funcția de pilot al modulului lunar, acel devotat și sigur „Aquarius", care a permis revenirea temerarului echipaj pe Terra.

Fred s-a născut la 14 noiembrie 1933 în orașul Biloxi, în familia unui fost funcționar civil al Asociației veteranilor (în prezent decedat); a fost cel mai mare copil și singurul băiat în familia Haise. Cele două surori și mama, care-l porecliseră „Pecky" (ciocănitoarea), locuiesc și acum în vechea lor casă din Biloxi. De fapt, porecla a primit-o viitorul cosmonaut de la un desen naiv, reprezentînd o ciocănitoare, pe care el, elev fiind la școala primară, l-a expus la o mică expoziție plastică, organizată de elevi și profesori. Încă din fragedă copilărie, Fred avea ca principală preocupare construirea de aeromodele și desenarea tuturor tipurilor de aparate de zbor. Dar această pasiune va fi depășită la un anumit moment de aceea a scrisului: la 9 ani, Fred trece pentru prima dată pragul redacției ziarului local „Biloxi-Gulfport Daily Herald". De atunci, timp de șapte ani, tînărul Haise publică numeroase schițe și articole, mai ales cu subiecte sportive.

Excelent dotat intelectual și foarte muncitor, Fred Haise termină „Perkinson Junior College" la numai 16 ani. Avînd la această vîrstă, destul de fragedă, nu numai o serioasă practică de gazetar, ci și o diplomă care atesta că este calificat în ziaristică, Haise publică pe lîngă articole cu teme sociale și o schiță literară. Cu toate acestea, Fred nu este mulțumit: dorește din ce în ce mai mult să devină pilot militar. Apreciind că programele de cursuri ale Școlii superioare de piloți din marina militară îi corespund cel mai bine, devine în 1951 cursant al acestei instituții de învățămînt. La absolvirea școlii, Fred avea să mărturisească: „La început m-am temut că nu voi fi capabil să zbor, aveam impresia că n-am focul sacru necesar..." Pare un lucru incredibil cu privire la acela care a intrat la N.A.S.A. cu un activ de peste 5 800 ore de zbor, iar în misiunea dramatică din aprilie 1970 și-a trecut cu succes botezul spațiului!

Puțin timp după luarea brevetului de pilot, el se căsătorește cu Mary Griffin Grant, născută și domiciliată tot în Biloxi. Cuplul are trei copii: Mary (14 ani), Frederich (11 ani) și Stephen (8 ani); în iunie era așteptat și al patrulea, dar la data cînd scriem aceste rînduri autorul nu cunoaște numele noului membru al familiei Haise.

Anul 1955 îl găsește pe viitorul astronaut zburînd pe diferite tipuri de avioane de vînătoare ale unităților din U.S. Navy; conștient de faptul că pentru a progresa meseria îi cere o specializare mai adîncă în domeniul tehnic, Fred se înscrie la cursurile Universității din Ocklahoma. Obișnuit ca tot ce face să realizeze în cele mai bune condiții, Fred Haise studiază sîrguincios, iar în 1959 primește diploma de onoare ca inginer aerospațial. Competența tehnică la care se adăuga experiența de pilot l-au adus curînd în rîndurile zburătorilor din N.A.S.A. Dar nu în calitate de cosmonaut, cum ne-am închipui, ci tot ca pilot de încercare, mai întîi la baza aeriană din Ohio, apoi la celebrul Centru de încercări Edwards (California). În 1966, absolvind primul din promoția

sa cursurile de specializare pentru piloții destinați testării în aer a noilor avioane, Fred Haise este recrutat în grupul de cosmonauți al N.A.S.A.

Un specialist, cu care a conlucrat în perioada de antrenament în vederea zborului spre Lună din aprilie 1970, l-a caracterizat astfel : „Își însușește extrem de repede cunoștințele necesare și deprinderile de zbor, rezolvă ușor și într-un ritm accelerat sarcinile, este gata să încerce orice manevră și mijloc de rezolvare a unei probleme. Pregătirea în vederea activității pe Lună îl pasionează, în special lucrul cu perforatorul." (Dacă misiunea „Apollo"-13 s-ar fi desfășurat normal, Haise trebuia să ia probe de sol din adîncime, folosind în acest scop un burghiu-perforator acționat electric.)

Sportul, în special cultura fizică, precum și scrisul, iată cele două hobby-uri ale lui Haise. El a declarat înainte de zbor că intenționa să scrie un reportaj de pe Lună. Nu credem că aventura pe care a trăit-o ar putea constitui o temă mai slabă de reportaj ! Este aici cazul să remarcăm faptul că Haise a avut totdeauna o deplină încredere în competența și în cunoștințele tehnice ale celorlalți doi colegi de zbor, Lovell și Swigert. Semnificative, în acest sens, sînt cuvintele spuse de el pe bordul portavionului „Iwo Jima" : „În unele momente situația nu era dintre cele mai încurajatoare și numai grație tuturor manevrelor de urgență la care am recurs am putut cîștiga, prin eforturi colective, această luptă".

„Întoarcerea echipajului înseamnă, de fapt, încheierea cu

succes a misiunii", aceasta a fost concluzia declarației pe care a făcut-o cu ocazia conferinței de presă de după zbor **John Leonard Swigert jr.**, cel ce l-a înlocuit în ultimul moment, la comanda cabinei „Apollo"-13, pe astronautul **Thomas Mattingly**, suspectat de a fi bolnav de rujeolă.

„Jack", cum îi spun intimii, are reputația de a fi realizat cu succes tot ce a întreprins pînă acum în viață : școala, studenția, specializarea, pilotajul, ingineria și, fără îndoială, astronautica. El s-a născut la 30 august 1931 în Denver, unde tatăl său practica medicina, în calitate de oftalmolog. Tatăl său își amintește că de mic John-Jack a fost pasionat de zbor, luînd de la vîrsta de 14 ani lecții de pilotaj. Deoarece acestea erau foarte scumpe și depășeau posibilitățile bănești ale familiei, tînărul Swigert lucra în orele libere ca ajutor la o băcănie, pentru a-și putea plăti cam jumătate din prețul orelor de antrenament pentru

pilotaj. Brevetul de pilot a fost obținut la 16 ani, iar după terminarea colegiului Swigert se angajează ca pilot pe avioanele cu reacție ale U. S. Air Force. A reușit să se descurce cu bine din mai multe situații grele de zbor (între altele o aterizare forțată și un incendiu la bord, care l-a obligat să se catapulteze).

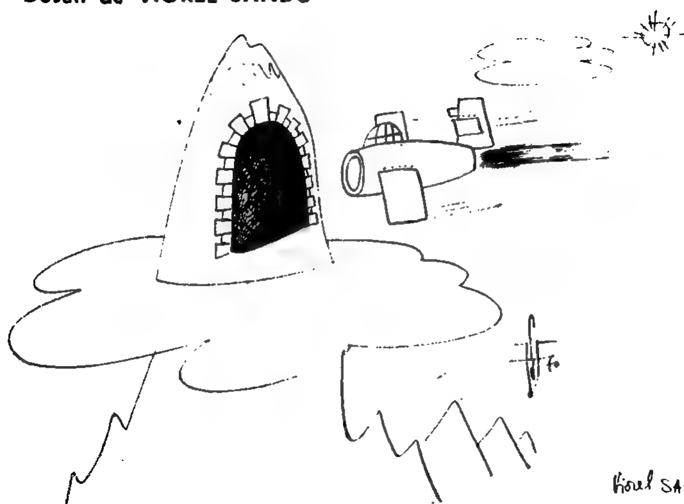
Astronautul, înalt de aproape 1,80 metri, greu de 82 de kilograme și cu părul de culoarea nisipului, și-a petrecut ultimii zece ani testînd în aer cele mai noi avioane și motoare ale companiilor „Pratt" și „Whitney" (Connecticut) și „North American Aviation" (California). În acest timp, el n-a neglijat pregătirea de specialitate, luîndu-și două titluri științifice superioare, după acela de inginer aeronautic absolvent al Universității din Colorado: doctor în științele tehnice ale Institutului politehnic „Rensselaer" (1965) și doctor în științele conducerii administrative al Universității din Hartford (1967).

În anul 1966, N.A.S.A. l-a primit pe John Swigert în grupul de cosmonauți; cu acest prilej el s-a mutat într-o garsonieră spațioasă în apropiere de Houston. Locuința astronautului civil Swigert evidențiază preocupările sale în domeniul audițiilor muzicale stereofonice și al achiziționării de picturi în ulei cu subiecte aerospațiale. John-Jack Swigert nu este căsătorit. Recenta medalie primită se adaugă altor decorații obținute pentru zborurile de încercare a unor avioane noi.

Fl. Z.

UMOR

Desen de VIOREL SANDU

Jurnal de bord

19 aprilie 1970 — Casa de cultură a studenților „Grigore Preoteasa".

Ședința condusă de scriitorul **Max Solomon** a beneficiat, față de întîlnirile anterioare, de prezența oportună a studenților de la filologie.

George David nu este cu totul necunoscut lectorilor acestor rînduri, nu demult numărul 303 al Colecției i-a prilejuit debutul prin „Erupția" ; povestirea citită — „Pilgrim" — delimitează și mai precis aria SF investigată. În ambele povestiri George David se aventurează pînă în Cosmos în încercarea sa de a efectua sondaje în psihologia și conflictele omului din viitor.

Cred că ar fi interesant de urmărit gîndurile cunoscutului scriitor sovietic A. P. Kazanțev despre problema în cauză : „Aceasta (literatura științifico-fantastică — n.n.) este o literatură a problemelor sociale, este o literatură adîncă, de idei" *. De altfel, scriitorii de science-fiction care ne-au onorat cu prezența lor la cenaclu au subliniat și ei acest lucru.

Povestirea lui George David, abordînd problema responsabilității omului pentru viața semenilor săi (nu putem aprecia totuși la justa ei valoare tema etică propusă de autor, acțiunea lucrării fiind insuficient de clară) dovedește o netă înclinație spre teme esențiale.

Mihai Constantin, „un obsedat al temei spațiu-timp" (Sterian Cornel) a dat la iveală, cu „ușurința la scris" ce-i este caracteristică, o nouă povestire. Cu a treia lucrare prezentată la cenaclu — „Amfora spartă" — Mihai Constantin a convins mai mult decît cu primele două. Umorul, o documentare istorică serioasă, care creează o ambianță autentică, precum și mobilitatea limbajului folosit sînt calități evidente ale unei povestiri, rămasă totuși neîmplinită din pricina unei structurări imprecise a ideilor SF.

Ședința s-a încheiat cu o dispută aprinsă de posibilitatea unei imixtiuni a extratereștrilor în viața pămîntenilor. Discuția a prilejuit un interesant schimb de opinii.

SANDU DRĂGHICI,
DANIEL COCORU
secretarul Cenaclului SF

---

* Din „Cuvîntarea lui A. P. Kazanțev la întîlnirea scriitorilor de anticipație de la Moscova, în august 1962", apărută în nr. 197 al Colecției „Povestiri științifico-fantastice".

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

2012

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyllu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala!)

IMPORTANT

Abonați-vă din timp și pe termene cît mai lungi pentru a vă asigura continuitatea în primirea colecției.

Prețul unui abonament este de:

- *anual .... 24 lei*
- *pe șase luni .... 12 lei*
- *pe trei luni .... 6 lei*

Abonamentele se fac prin oficiile și agențiile PTTR la factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi, instituții, școli și licee.

COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

●● IUNIE 1970

PREȚUL 1 LEU | 41007